

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		
БИОЛОГИЈА		
РАЗРЕД	СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА	ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА
ШЕСТИ	2	72
ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> - стицање општих знања из биологије која су неопходна за разумијевање животних појава, разноврсности живог свијета и повезаности живе и неживе природе - изучавање живих бића и биолошких процеса - развијање заинтересованости за проучавање живих бића - развијање навика и способности коришћења различитих извора знања 		
ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> - упознавање и разумјевање основних појмова из биологије - развијање самосталности приликом израде препарата за микроскопирање и самог микроскопирања - усвајање знања о живом свијету - усвајање знања о подјеле живог свијета у царства и значај те подјеле - разумијевање животних процеса биљака - упознавање појма систематика и уочавање разноврсности биљака - уочавање значаја биљака за човјека и уопште за живи свијет - подстицање физичке активности и правилне исхране 		
САДРЖАЈИ ПРОГРАМА		
Ред. Бр.	Наставне теме	Оквирни број часова
1..	Биологија – основни појмови	4
2.	Ћелија – грађа и улога	8
3.	Подјела живог свијета	12
4.	Грађа и животни процеси биљака	12
5.	Систематика и разноврсност биљака	18
6.	Значај биљака за човјека	8
7.	Човјек и здравље	10
	УКУПНО	72
ИСХОДИ УЧЕЊА И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ		
Наставна тема 1 : Биологија-основни појмови (4 часова)		
Посебан циљ: <ul style="list-style-type: none"> - упознавање и разумјевање основних појмова из биологије 		
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ		САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - описује биологију као природну науку - објашњава шта проучава биологија и дијели је према предмету изучавања - објашњава значај биологије као науке - описује везу између живих бића и неживе природе - наводи основне особине живих бића - примјењује начине упознавања природе - истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбједности током рада 	<p>Појам, подјела и значај биологије</p> <p>Биологија – природна наука,</p> <p>Биолошке дисциплине (ботаника, зоологија, микробиологија, антропологија, цитологија, систематика, екологија), значај биологије, Повезаност биологије и других наука</p> <p>Жива природа, нежива природа</p> <p>Особине живих бића (ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање, надражљивост, покретљивост, размножавање, раст и развиће)</p> <p>Како упознајемо природу истраживање, начини упознавања природе (посматрање, сакупљање, експерименти, гајење биљака и животиња, микроскопски препарати, микроскопирање)</p>
--	--

Наставна тема 2 : Ћелија-грађа и улога (8 часова)

Посебни циљеви:

- развијање самосталности приликом израде препарата за микроскопирање и самог микроскопирања
- стицање знања о живом свијету (ћелија-орган)

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - именује ћелију као основну градивну и функционалну јединицу живих бића - уочава ћелијске органеле (ћелијска мембрана, ћелијски зид, цитоплазма, једро, пластиди-хлоропласти, вакуола) и улогу имају у ћелији - цртежом приказује сличности и разлике бактеријске, биљне и животињске ћелије - на основу посматрања самостално израђеног микроскопског препарата наводи разлике између биљне и животињске ћелије - наводи основне особине једноћелијских и вишећелијских организама - разликује основне дијелове микроскопа и лабораторијског прибора - користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање препарата 	<p>Ћелија - основна јединица грађе живих бића</p> <p>Ћелија – основна градивна и функционална јединица живих бића, откриће ћелије и микроскопа облик и величина ћелије</p> <p>Грађа ћелије</p> <p>ћелијске органеле – грађа и улога: ћелијски зид, ћелијска мембрана, цитоплазма, једро, једарце, пластиди хлоропласти, вакуола</p> <p>Сличности и разлике између бактеријске (прокариотске), биљне и животињске ћелије; (еукариотске)</p> <p>Једноћелијски и вишећелијски организми</p> <p>Једноћелијски организми</p> <p>Вишећелијски организми</p> <p>Ткива, ограни</p> <p>Лабораторијски прибор и увећавајућа средства лупа, свјетлосни микроскоп, прибор за микроскопирање</p> <p>Вјежба: микроскопирање ћелија постојеће црвеног лука и слузнице уста</p>

Наставна тема 3 : Подјела живог свијета (10 часова)

Посебан циљ:

- стицање знања о подјеле живог свијета у царства и значај те подјеле

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објашњава шта проучава систематика - аводи систематске категорије - упознаје шта је дрво живота и шта оно представља - наводи пет царстава живог свијета - разликује прокариоте од еукариота -учава основне карактеристике, грађу и размножавање вируса, -наводи најпознатије вирусне -учава основне карактеристике, грађу, размножавање и начин исхране бактерија -објашњава улогу бактерија у природи и за човјека - наводи најпознатије бактериозе - учава основне карактеристике, грађу, размножавање и начин исхране протиста - објашњава основне особине алги - објашњава основне особине и грађу гљива - упознаје појмове: талус, паразити, сапрофити, симбиоза, хифа, мицелијум - учава основне карактеристике грађе лишајева - описује изглед лишаја и њихову распрострањеност 	<p>Основе класификације живих бића појам систематике; систематске категорије; дрво живота</p> <p>класификација живог свијета у пет царстава: монера (бактерије), протиста, гљиве, биљке и животиње</p> <p>Вируси и монера (бактерије) основне карактеристике, грађа вируса, најпознатије вирусне, основне особине, грађа, исхрана и размножавање бактерија, улога, бактериозе</p> <p>Протисти основне особине, распрострањеност, грађа, исхрана, размножавање, улога</p> <p>Алге :основне особине, распрострањеност, грађа, исхрана, размножавање, улога, класификација алги</p>
Наставна тема 4 : Грађа и животни процеси биљака (12 часова)	
<p>Посебан циљ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумијевање животних процеса биљака 	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објашњава улогу биљних ткива - наводи вегетативне и генеративне биљне органе - описује грађу и улогу плода - наводи врсте плодова - наводи основну улогу коријена - описује грађу и растење коријена - наводи и разликује најчешће облике коријена - објашњава основну улогу, раст и грађу стабла - наводи врсте стабала - објашњава преобразена и подземна стабла 	<p>Биљна ткива и органи биљна ткива (творна, трајна), органи (вегетативни и генеративни)</p> <p>Коријен грађа,улога, растење, облици, значај</p> <p>Стабло грађа, врсте, улога, растење, преображај, значај</p> <p>Лист грађа (спољашња, унутрашња), облик, врсте (прост и сложен), преобразени листови, функција, значај</p> <p>Животни процеси:фотосинтеза,транспирација, дисање</p> <p>Вјежба: дисање биљака и исхрана биљака</p> <p>Цвијет грађа/дијелови (чашични и крунични листићи, прашници, тучак); једнополни и двополни цвјетови; једнодоме и дводоме</p>

<ul style="list-style-type: none"> - на основу цртежа обиљежава дијелове листа - разликује потпуне од непотпуних листова - разликује једнополне и двополне цвјетове - објашњава појмове једнодоме, дводоме биљке и цвасти - на основу живог материјала црта и обиљежава дијелове цвијета појединих биљних врста - описује грађу и улогу плода - наводи врсте плодова - описује грађу и улогу сјемена - објашњава процесе бесполог и полног размножавања биљака - на основу живог материјала црта и обиљежава грађу плода - укратко објашњава бесполоно и полно размножавање 	биљке
--	-------

Наставна тема 5 : Систематика и разноврсност биљака (18 часова)

Посебан циљ:

- упознавање појма систематика и уочавање разноврсности биљака

ОЧЕКИВАВНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<ul style="list-style-type: none"> - наводи основне карактеристике и најзначајније групе виших биљака - објашњава основне особине, грађу и улогу маховина - упознаје појмове: кормус, ризоид, спора, спорангија; - упознаје основне особине, грађу и начин размножавања папратница - уочава улогу папратница - упознаје основне карактеристике сјеменица - упознаје основне особине и грађу голосјеменица - наводи најпознатије четинаре - упознаје основне карактеристике и грађу скривеносјеменица - уочава разлике у грађи и изгледу дикотила и монокотила - наводи најпознатије породице дикотила и монокотила и њихове најпознатије врсте - самостално сврстава неку биљку у одговарајућу систематску категорију 	<p>Биљке - основне карактеристике и најзначајније групе виших биљака</p> <p>Маховине - основне особине, распрострањеност, грађа, размножавање, улога</p> <p>Папратнице основне особине, распрострањеност, грађа, размножавање, улога</p> <p>Сјеменице-цвјетнице основне карактеристике</p> <p>Голосјеменице-основне особине, распрострањеност, грађа, размножавање, улога</p> <p>Скривеносјеменице- основне особине, распрострањеност, грађа, размножавање,</p>

Наставна тема 6 :Значај биљака за човјека (8 часова)

Посебан циљ:

-уочавање значаја биљака за човјека и уопште за живи свијет

ОЧЕКИВАВНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
-------------------	------------------

<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наводи најзначајније групе биљака у људској исхрани (житарице, воће, поврће и зачини) - наводи најзначајније групе биљака у животињској исхрани - упознаје појмове: хибрид и селекција - наводи биљке које се користе у лијечењу (чајеви) - наводи основне принципе гајења украсних биљака 	<p>Биљке у исхрани - подјела, најпознатије врсте, селекција, хибридизација, значај Биљке као лијек - најпознатије врсте, значај Украсне биљке, парковске и собне; гајење и значај</p>
Наставна тема 7 : Човјек и здравље (10 часова)	
<p>Посебан циљ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подстицање физичке активности и правилне исхране 	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - именује елементе здравог начина живота и у односу на њих зна да процијени сопствене животне навике и избјегава ризична понашања. 	<p>Здрава исхрана и унос воде Енергетски напаци Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци Физичка активност и здравље Зависност од интернета и електронских уређаја</p>
КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА	
<p>Наставни предмет Биологија потребно је спроводити у корелацији са одређеним темама, исходима и садржајима наставних предмета: Српски језик, Географија, Историја, Ликовна култура, Основи информатике и Физичко и здравствено васпитање.</p>	
НАПОМЕНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА	
<p>Приликом реализације садржаја из наставног предмета Биологија у шестом разреду важну улогу има кабинетска настава и опремљеност кабинета.</p> <p>На почетку школске године треба провјерити ниво знања ученика. Садржаје треба обрађивати без дефиниција.</p> <p>У раду користити што више очигледних средстава и других техничких помагала и сва доступна сурдотехничка помагала како би се наставни садржаји приближили ученицима.</p> <p>Ученике наводити и оспособљавати на самостално рјешавање проблема, задатака, како би се у што већој мјери развила креативност, самопоуздање и мисаоне способности.</p> <p>Потребно је планирати колективне посјете сеоском имању, парку, ботаничкој башти, воћњаку и повезати их са програмским садржајима обрађиваним на настави.</p> <p>Приликом обраде теме „Систематика и разноврсност биљака“ ученицима помоћи у изради одељењског хербаријума. Провјере знања и постигнућа ученика треба да се врше континуирано. Користити све облике провјеравања знања.</p>	